

FOLK OG LAND

NR. 7 — 8. ARGANG

LØRDAG 21. JANUAR 1958

LØSSALG 65 ØRE

Spongda 100

Argentinasbrev:

Regjeringen mot arbeiderne i Argentina

Kommunistene som provokatører i Corralito

Den svarte og skjeggete Fidel Castro på «statsbesøk» i Venezuela

Demokratiet blomstrer på Cuba. På Havanna's Bislet opptrer aktor (tilv.) og anklagede (tilh.) Jose Rodriguez, som ble dømt til døden og 2 timer etterpå falt foran eksekusjonspelotongen.

Buenos Aires i februar.

Arbeidere og funksjonærer ved statsslakteriet Lisandro de la Torre i Buenos Aires gikk torsdag 15. januar til streik og okkupasjon av sin arbeidsplass etter at senatet hadde vedtatt loven om salg av bedriften. Arbeiderne er av den mening at overdragelse av bedriften til et privat foretagende uten tvil vil fordyre kjøttprisene ennå mer på markedet. Før konflikten gjorde arbeiderne gjennom sitt syndikat derfor forestillinger for om mulig å oppnå at dette fikk leiet bedriften. Senatene svarte hertil at saken ville bli studert nærmere av presidenten selv, som også ville ta imot arbeiderlederne og meddele dem sin beslutning direkte. Isteden gikk man altså ennå en gang til løftebrudd, og arbeiderne

svarte med streik og fredelig okkupasjon, noe som ikke er noen ny foreteelse i det brokede liv her til lands. Studentene besatte jo således statens bygninger og læreanstalter under de store undervisningskonfliktene for få måneder siden og angrep til og med de patruljerende politistyrker herfra på en så voldsom måte at det oppsto de ræste gatekamper med store mannefall. Juristene okkuperte rettspalasset og legene på sin side nektet å følge den lov som påbyr dem å gjøre sin plikt mot de syke i samfunnet, men det var ingen i regjeringen som da åpent stemplet konfliktene som illegale og revolusjonære.

Hele nabolaget møtte opp utenfor slakterianlegget (som

Fort. s. 7.

Siegfried:

Den neste og siste korsvei

Og noen ubehagelige sannheter om det norske folks tidligere møter med den russiske knappestøper

Alle later til å være enige om at det er en aksjon igang fra Sovjet mot Norden — og ikke minst Norge.

Vi møtes ved neste korsvei, Peer, sa Knappestøperen, og slik er det nok med det norske folk også. I vårt møte med den russiske knappestøper har vi ennå ikke bestått vår prøve som folk. Og det verste av det hele er, at det norske folk i sin alminnelighet ikke engang er klar over våre tidligere møter med denne ubehagelige herre og hvor nær vi har vært på å havne i støpeskjeen for folkelig omsmelting.

Før første verdenskrig var det ikke ualminnelig å høre eldre og fornuftige mennesker advare mot den russiske fare. Vi var på jakt etter russiske spioner forkledt som skjærslipere, og redslen for disse tsarens utsendinger var like stor og ekte som den i dag er for Krusjtsjovs røde yngel.

I virkeligheten er det da heller ikke store forskjellen på det gamle tsarrikes og

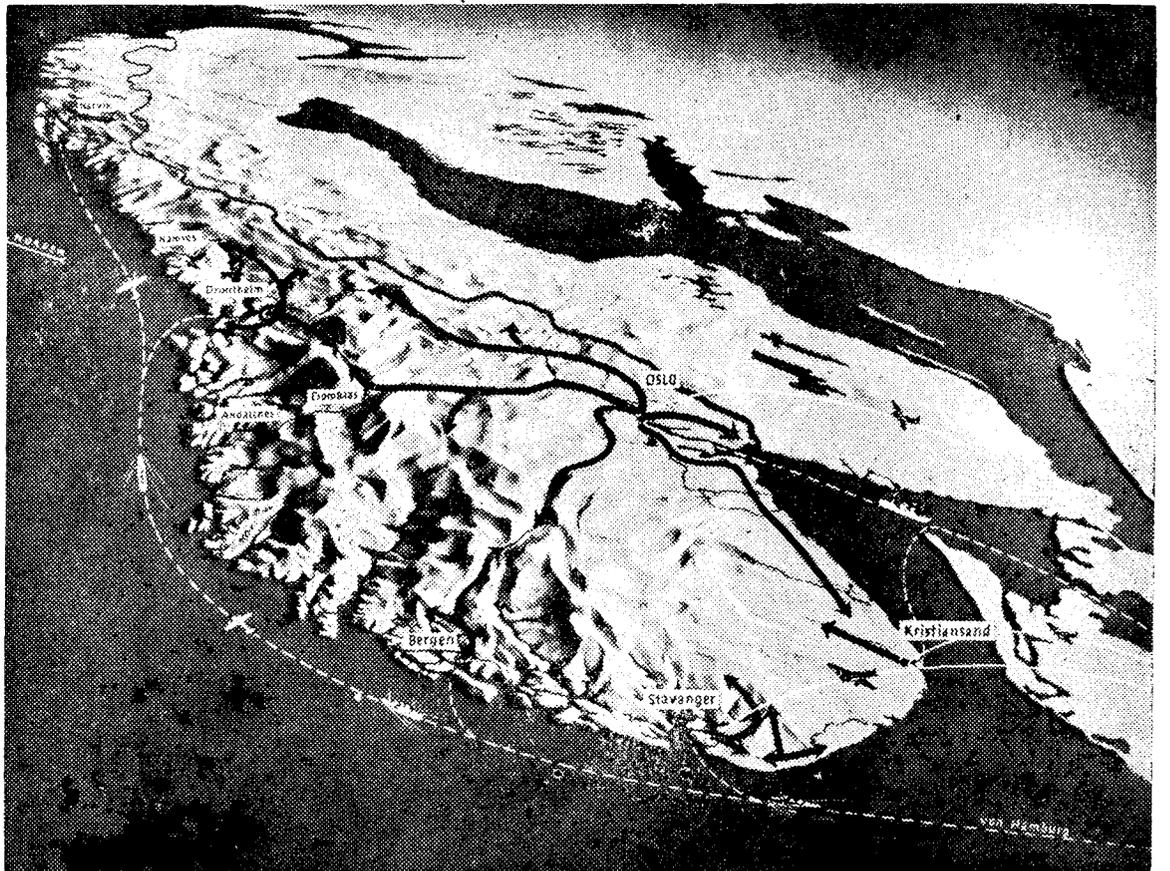

Avtalen som truet med å dele Norge. Tilv. Molotov hilser på Ribbentropp under det famøse Berlinermøte som endte med bruddet.

det nåværende røde rikets mål og ambisjoner. Det er, når alt kommer til alt, idag som dengang, imperialistiske russiske storhetsdrømmer som er drivfjæren i det som skjer. Forskjellen består bare i, at mens i årene før første verdenskrig den norske nasjonalfølelse var så sterk at hele det norske folk sto samlet til vern om selvstendigheten og en norsk fremtid, så har ven-

strepartienes agitasjon mot forsvar og fedreland opp gjennom årene mellom de to verdenskriger fullstendig uthulet og ødelagt den nasjonale ånd. I dag står derfor ikke det norske folk samlet. I dag er det en stor flokk — og større vil den sikkert bli i nødens stund — som føier seg nærmere knyttet til den panslavisme i kommunistisk

(Forts s. 7).

Tysk oversiktskart over operasjonene i Norge i 1940.

SKUMRING OVER VESTENS KULTUR

«Trøster, trøster mitt folk», ropte en seer, da han øynet dets fremtidige skjebne. Og så idag lyder samme rop. Menneskeheten ser fremtiden komme mot seg som en truende tordensky med undergangen i sitt følge. Profetene roper: Stans — hele menneskeheten står ved stupet. Ødelegg mordvåpnene før det er for sent.

I gammel tid stenet man profetene, i vår tid skyter man dem. En syk kultur har alltid likvidert sine redningsmenn, og derved dømt seg selv til døden. Etterhvert som massene mister troen på den, vil dens støtter føre et mer og mer hektisk forsvar for dens fortreffelighet, men uten nytte. Massene har mistet troen på de såkalte «Kristne samfunn», og derved er selve deres religiøse grunnlag underminert. Deres politiske, økonomiske, sosiale og rettslige grunnlag betviles og bekjempes, og derved dømmer massene også deres religiøse syn. Og når det etiske grunnlag ramler sammen, må det hele i støpeskjeen. Ingen vil da lenger se på en øvrighet, som annet enn en maktfaktor i egen interesse, en maktfaktor som enhver tilsidesatt og underkuet med full rett må bekjempe. En kultur som ikke holder høye etiske mål vil før eller senere gå til grunne. Det er her tampen brenner for vestens kultur i dag.

De ledende «kristne» nasjoner og samfunn har nå så lenge drevet falskt spill med de etiske åndelige verdier, at de ikke lenger makter å rense sin augiasstall og reise et nytt åndens tempel på de gamle murer uten å gjennomgå et Ragnarokk. Og østens folk forneker stort sett den individuelle ånd og legger den i maktens politiske lenker. Derfor er tyranniets epoke over oss. Og den fortøner seg som så dominerende og selvutsluttende, at de mest dramatiske perioder i menneskehetens historie ikke kan bringe noen sammenlikning til en bedømmelse.

Fra alle leire lyder ropet: Gi oss råd mot de destruktive krefter som truer med å legge verden øde! Men de som leder utviklingen krever: Ditt råd må være slik, at våre idealer og systemer kan bestå.

Ingen av tidens ledere vil forandre idealer eller systemer, og således skape grunnlag for et mer høyverdig etisk system til avvergelse av katastrofen.

Hvilke er da de basiller som forgifter moralen og samfunnene? Det er først og fremst: egen materiell vinning, og maktsyke, og løgnen og uretten som midler til deres fremme.

Løgnen, fortielsen, falskneriet, lureriet i alle former og innen alle menneskelige virksomheter er blitt en dominerende faktor i individenes som i alt samfunnsliv. Den har navn som: Propaganda, agitasjon, reklame, smartnes o.s.v. Den iklede seg troens rustning, religionens hellighet, sannhetens hvite kjortel, så man endog graderer den i hvit og svart løgn. I kirkene bedes hver helligdag for bevarelse av systemene og deres regenter. Alt offisielt åndsliv står således vakt om systemene. Usannhet, falskneri blir den åndelige føde for menneskemassene, så fortvilelsen kan registreres statistisk. «Jeg allierer meg om så med djevelen», sa en kjent statsmann. Slik er samfunnet og den offentlige moral forgiftet, og fengslene står åpne for dem som ikke ydmykt tilbeder systemet.

I de såkalte demokratiske samfunn er hver mann og kvinne hvirvlet inn i denne løgnens heksedans gjennom presse, radio og andre meddelelsesmidler. I østens samfunn drives løgnpropagandaen gjennom samfunnets ledere mer direkte. De ledende har sine baktropper, hemmelige spion- og eksekusjonskadre til å slå ned enhver opposisjon. Sammen med samfunnsledelsen ordner de retten. Vi har alle sett disse krefter i aksjon under og etter de siste verdenskriger.

Kan virkelig de ledende tro at en slik falsk moral skal kunne gi oss en bedre verden? Mener man at løgnen og uretten kan fremme sannhet og rett? Tror man at menneskemassene alle tider lar seg bedrage? At verdens ledere lever og ånder i overtro på sin egen tro viser både en uansvarlighet og en naivitet som virker skremmende i en eksplosiv verden.

Ut av denne etiske svik og materielle guds- og menneskedyrkelse vokser så ugresset som forgifter menneskeheten.

Forakten og likegyldigheten for livet og menneskeverdet, når det er til systemenes fordel er blitt uten grenser, og dette medfører at det samme gjør seg gjeldende i all virksomhet. Kjønnslivet forråes, familielivet undergraves, lidenskapene dyrkes og utpensles til det abnorme. Overdådighet på alle måter fremmes og forsvares. Der reises veldige katedraler til symboler på kristendom, mens verdens millioner lever i nød og undertrykkelse. Hundreder mennesker tilintetgjøres hver dag av kulturens frembringelser, mens man før bare hadde naturen å kjempe mot. Sosiale, økono-

Dødsfall

Jacob Flittig, Hov i Land, døde 7. februar, snaut 62 år. Et hjertevarmt, fint og godt menneske er gått fra oss. Alle som kjente Jacob Flittig føler smerte og sorg.

Han var født i Gjerpen 5/4 1897. Etter å ha utdannet seg som elektriker kom han til Søndre Land. Sitt livsverk har han nedlagt her som montør og reparatør. Dyktig og samvittighetsfull var han i alt sitt arbeid og hans gode humør og lyse livssyn gjorde ham velsett overalt. Flittig var en dypt religiøs natur, hva mulig ferre forsto, da gudelige talemåter lå ham fjernt. Han var meget hjelpsom og han ga i stillhet der han mente det trengtes.

Om han var dyktig elektriker, så var han ikke mindre flink hagedyrker. Det viste hagen i hans hjem «Sørbergsgenga» tydelig. En opplevelse var det å se hagen i sommerflor, og inne hos Jacob og Asta Flittig var det ikke mindre vakkert. Et dukkehjem ble det ofte kaldt.

En tid før jul ble Flittig innlagt på Gjøvik sykehus for hjertesykdom som han hadde lidd av en tid, men da han i midten av januar kom hjem fra sykehuset i bedring hadde vi godt håp om å få beholde ham en tid, så hans bortgang nå var en smertelig overraskelse.

Om Flittigs hobbies kan vi si, at han var en lidenskapelig elsker av blomster og alt skjønt i naturen. Han hadde mange venner blant småfug-

miske og politiske mord er blitt dagligdagse foreteelser, og utryddelseskrigen kommer som den logiske klimaks.

Slik bryter degenerasjonens krefter etterhvert ned det opskrytte, morkne byggverk man kaller vestens kultur.

Og en åndsmakt som kunne rense og fornye det slår makten ned hvor den måtte vise seg. Den åndsmakt som skulle være bæreren av vestens kultur er så splittet og fengslet til personlig, organisasjonsmessig, klassemessig og nasjonal vurdering, at den ikke vil kunne samle seg, før det er for sent.

Det er derfor lite håp om en — modus vivendi — en omvendelse, uten gjennom et ragnarokk.

Vi er bare i begynnelsen av den gigantiske idé- og maktkamp, som skal bringe menneskeheten til fornuft, og føre den opp på et høyere og edlere etisk plan. Kulturens stolte skute seiler med full fart mot bråttene, og hvem og hvor mange som vil overleve forliset kan bare fremtiden gi svar på. Lidenskapernes heksedans må uvegerlig føre til katastrofe.

H. H.

Organisasjonsarbeidet

Ved et nytt års begynnelse ser en gjerne både framover og tilbake. I det året som gikk har hendelsene gitt løsningen av vår sak et godt puff framover. Dette skyldes blant annet de onnsinnede angrep. Morgenposten har rettet mot Forbundet og dets formann. Noe så uhyrlig måte jo vekke våre folk til ettertanke og stimulere dem til økt innsats. Møtet i Oslo i november ga et sterkt inntrykk av det. Det var forresten ikke bare de rettsforfulgte som våknet opp. Også en hel del andre tenkende og hederlige mennesker sperret øynene opp og så at noe var galt med rettsoppjøret. Dette skal vi være glad for.

Disse angrepene er et avgjort svakhetstegn hos våre

lene og var bedrøvet over at han under sykdommen ikke kunne stille så godt for dem som han gjerne ville.

Mest ga han i samtaler på tomannshånd, når han la åpen sin sikre tro på Gud og det godes seier.

Vi takker deg Flittig for alt du ga oss, og vi vil minnes deg i takknemlighet.

Venner.

Stavisky-affæren

(Forts. fra s. 4).

Herriots mening!»

Ministrene ånder opp. Der ser man igjen hvilken dyktig og sikker taktikker herr Camille Chauteemps dog er. Han gir etter litt her og litt der for å bevare sin stilling, og når Herriot, den mest innflytelsesrike mann i det radikalsosiale parti, er av den mening at regjeringen kan bli sittende, så kan de alle være sikre på sine stillinger en stund fremover.

Men da forlanger krigsminister Edouard Daladier ordet. Han, som nesten alltid tier, snakker slik han gjør det når han en sjelden gang bryter tausheten: energisk, knapt, akkurat som han slår sine setninger fast, og likevel synes han å ha veldige kraftreserver. Han svarer til det navn han har fått «Tyren fra Carpentras». Carpentras er den lille by fra hvilken han ble valgt som deputert.

«Ingen franskmann vil forstå», sier Daladier, «at justisministeren trer tilbake mens regjeringen blir sittende. De tidligere kriser har hatt politiske grunner, men denne er en moralsk krise. Den franske nasjon vil ha menn i sin regjering som ikke er kompromiterte, menn som forakter dette å la lommene sine fylle med penger, kort sagt menn på hvis hederlighet ingen våger å tvile. I denne situasjon kan en ikke komme med erklæringer selvom de er aldri så vakre. Folket er mett av erklæringer og krever handling. Jeg krever at den samlede regjering trer tilbake, og jeg vet at jeg da uttaler hva hele nasjonen krever!»

motstandere. Denne desperate handling er utvilsomt et utslag av redsel for avsløringer av rettsoppjørets uheldighet. Meningen var sikkert, at ved en slik aksjon ville Forbundet gå nederom og hjem og Folk og Land slå følge, så kunne menneskene ennå en tid sove rolig i troen på at alt er såre vel med etterkrigsoppjøret.

Skal vi la dette skje? Nei langt i fra. Det nye året som ikke er stort over en måned gammelt, må stå i aktivitetens tegn. Vi må huske at en motstander på vikende front ikke er vanskelig å overvinne. Og den vikende front er der, ellers hadde de tåpelige og uvederheftige artiklene i Morgenposten og dens drabanter ikke sett dagens lys.

Den vakte ettertanke og interesse hos folk må nå følges av intens virksomhet. Den må utnyttes godt, tillitsmennene er ansvarlige for at så skjer. Dette ansvar må de være seg bevisst. Det er arbeide som må til, det er det som fører til målet. Tillitsmennene må gå på med krum hals. De må aktivisere tidligere NS-medlemmer, de må spre opplysning, de må nå til hvert eneste menneske som er offer for rettsforfølgelsen. De er i kraft av sitt verv det sentrale punkt i sitt distrikt, det er dem det beror på om vi skal ha framgang, stagnasjon eller tilbakegang. En aktiv, ansvarsbevisst tillitsmann kan gjøre underverker i sitt område — det har en sett — mens en negativ legger en død hånd over sitt.

Fylkestillitsmennene må sørge for at det blir oppnevnt positive tillitsmenn i alle områder. Det må holdes møter. All erfaring viser at uten sammenkomster er en organisasjon svak. Nå er særlig tiden inne til årsmøter med valg. La det gå slag i slag. Så må en ikke glemme at Forbundets økonomi må sikres. Det ble gjort et godt tiltak i så måte på møtet i Oslo siste høst. Men det kan ikke stoppe med dette, fylkene må også gjøre sitt. Noen fylker har kunnet oppvise gode resultater i så måte, flere må gjøre det samme.

Og så er det i høy grad nødvendig å slutte opp om Folk og Land. Uten en våken presse kommer vi ingen vei. Tegn abonnenter, gi bidrag, sett inn annonser.

Til slutt: Vintermånedene må brukes godt til å styrke organisasjonen og derved vår felles sak. La året 1959 bli et merkeår i Forbundets historie i og med at vi alle går inn for saken. Så er den langt på vei mot løsningen.

Olga Bjoner,
formann i

organisasjonsutvalget.

FOLK OG LAND

UAVÆMENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Juristene ennu en gang

Vi leser i Aftenposten et langt — og sant å si temmelig kjedelig referat — av et diskusjonsmøte som ble holdt i tilknytning til oppførelsen på Det Nye Teater av skuespillet «12 edsvorne menn». Når vi nevner saken på denne plass, så er det vesentlig på grunn av de mange selebre deltagere i diskusjonen. Det var faktisk som om en rekke av de mere kjente aktører i etterkrigsoppgjøret satte seg selv på tiltalenbenken — uten å være klar over det.

De norske jurister har nemlig såvisst ingen grunn til å snakke ovenfra og nedover hverken om lagrettemenn eller andre, for det finnes ingen i dette land som har tråkket lov og rett slik under føttene som disse geskjeftige lovens menn. Det finnes ingen som har vist en slik tøyelig samvittighet som dem, og det fins ingen som har blandet private og utenforliggende hensyn — ofte hensynet til egen karriere — inn i rettsforhandlingene som dem. Det gjelder bl. a. noen av de opptredende på diskusjonsmøtet.

Påny og påny må en undre seg over den dype visdom i ordet om bjelken i eget øye som en ikke ser, mens en lekende lett ser splinten i nestens — i dette tilfelle de lagrettemenns som utstilles i skuespillet.

For selv norske jurister kan vel ikke unngå å se, at med alle sine brøst og mangler, så frikjente dog jurymennene tiltalte da ikke alle fant beviset tilstrekkelig, mens de norske jurister, i hvilken stilling de enn opptrådte under etterkrigsoppgjøret, alltid var med på å felle tiltalte, skjønt det ikke var fnugg av bevis for det «landsforræderi» en lot dem dømme for. Og om ikke alle juristene hadde anledning til å gå direkte inn for uretten under selve saken, så styrtet andre — blant dem debatanten professor Andenæs — frem etterpå for å forsvare kameratens (og partiets?) gjerninger, og gjorde de norske jurister intet av dette, så tiet de iallfall til uretten med å få desto hederligere unntagelser.

Så til dette å gjøre urett og handle ilde mot forsvarelseløse mennesker som falt i makthavernes og mobbens vold, føyet de også moralsk feighet. For den som vier sitt liv og sitt arbeid til fremme av lov og rett, den kan ikke tie når uretten banker på døren, selv om det naturligvis er mest behagelig. Det er heller ikke nok å slå på skjekene og mene merra.

Og slik er den norske juriststand i meget omfattende utstrekning så sørgelig kompromitert at en bare kan håpe på at det skal vokse frem bedre menn og en ny generasjon som ikke har skitnet fingrene sine til med Solems og Keilhaus «lovverk».

Derfor er det også galt når Aftenposten i sitt referat sier at «det er klart at et så sterkt stykke må reise det gamle spørsmål om juryordningen virker tilfredsstillende i en rettsstat». Først fordi det norske folk må være så herdet av det en fikk se på «rettens» område i de rettsløse år etter okkupasjonen, at en ikke rystes av et sølle skuespill, men også fordi en ikke kan snakke om Norge som en rettsstat etter de rettskomedier en satte igang i 1945 og etter at titusener ble dømt i strid med alt som heter lov og rett.

Vår mangfoldige venn professor Andenæs hevder på bakgrunn av dette, øyensynlig for fullt alvor, at man ikke kan finne eksempler på justismord i Norge, den store deilige rettsstaten styrt av Arbeiderpartiet, bakket opp av Høyre. Da må en holde seg til saker «som Dreyfus-saken, Hitlers riksdagsbrann-prosess og Moskvaprosessene», sier den lærde rettens mann. Nå kan det selvsagt diskuteres hvilken urett det ble begått mot van der Lubbe, som uimotsigelig ble arrestert under ildspåsettelsen i Riksdagen og etter at

Den tyske vitenskap som Hitler

«ødela»

Kampen om verdensrommet er blitt en kamp mellom to grupper tyske vitenskapsmenn

Dr. Austin J. App har skrevet en ny bok «Russian Supremacy, a Fruit of Falsehood». Vi gjengir etter det amerikanske blad «Right» av innholdet:

Under krigen ble det amerikanske folk oversvømmet med propagandapåstander som: Den tyske regjering har ikke bare tvunget Einsteinene til flukt, men overhodet kneblet all vitenskap og forskning slik at de er blitt ødelagt i Tyskland. (Det er etterdønningene etter denne propaganda som fremdeles svever over vannene i gamle etterliggende Norge, blant annet i forbindelse med det medisinske studium i Tyskland). Da det så viste seg at bolsjevikene takket være utnyttelse av tysk vitenskapelig grunnlag hadde kunnet sende sin første Sputnik ut i rommet, var alle høyst forbauset. Man var også forbløffet over å høre at det var den tyske professor Otto Hahn som hadde lagt grunnlaget for atomforskningen — og det på et tidspunkt da angivelig «de tyske vitenskapsmenn» hadde måttet utvandre.

1. september 1958 meddelte News Week, at Sovjet-Russland, forskrekket over den amerikanske atomubåts ferd gjennom polarområdet, hadde begynt «et rekrutteringsfelttog blant de østtyske vitenskapsmenn og ubåteksperter». Også her er det bemerkelsesverdig at disse eksperter var blitt utdannet dengang «tysk vitenskap ble trampet under føttene til tonene av Horst Wesselsangen».

Men den aller største aner-

det nå synes helt klarlagt at den gamle propagandaløgn om Göring som den virkelige ildspåsetteren ikke lar seg opprettholde lenger, men la gå med det. Det forbausende er at den lærde mann, i det vi altså må anta for fullt alvor, overser en uhyggelig sak som f. eks. Hetlesaken — som først under NS-styret ble tatt opp til korrigerende — og alle de titusener av saker mot NS-folk som ble dømt for krigsforræderi, på basis av paragraf 86, i en krig som forlengst og høytidelig var avsluttet.

Er det professorens alvor at han ikke ser skogen for bare trær, så synes vi at det må foreligge en ny stor oppgave for den annen professor som deltok i debatten, mannen som ga Knut Hamsun attest for svekkede sjelsevner.

Nytter det?

Man får iblant høre, at det nytter ikke dette opplysningsarbeide som dere driver i «Folk og Land». Dette kommer gjerne fra vennligsinnet jøssinghold. En erkjennelse av uretten vil føre til ansiktsfortapelse og det kan allmaktten ikke utsette seg for.

Ja, det er nok så, at man «kan ikke true talg av en trebukk», som ordtaket sier, så forsåvidt er det ikke stort å vente seg av «rette vedkommende» i ymse utgaver, som på sett og vis har kjørt seg fast.

Men det vil føre til mer og varig ansiktsfortapelse ikke å reagere i tide på kjennsgjerninger. Man kan ikke erkjenne uretten enkeltvis, som det skjer, og så la det skure videre.

Den skarpsindige prost Hedem har i sin siste brosjyre pekt på en to-tre herrer, som har skaffet seg plass i historien ved siden av forrederen Efialles, som forrådet Spartanerne ved Termopylene. I denes selskap befinner seg andre som Kain og Kark m. v. Det er visst den eneste form for den absolutte udødelighet. Den norske kontingent kan etterhånden bli ganske stor.

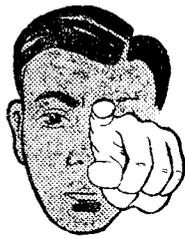
I forutelse herom forsøkte den ene av de tre herrer etter beste evne å fralegge seg enhver befatning med

kjennelse for tyske ytelser under krigen kom for kort tid tid siden fra ingen annen enn den tidligere forsvarsråd Charles F. Wilson. Etter en melding i News Week sa han: «Veddeløpet om utsendelse av en jordsatellitt er i virkeligheten et veddeløp mellom to grupper av tyske vitenskapsmenn, en hos russerne og en hos oss».

Sikkerlig har vi alle grunn til å tvile på sannheten av vår krigspropaganda når en nå ser slike forbløffende vitenskapelige ytelser av tyskerne. Og visselig kunne det være påkrevet å granske denne krigspropaganda litt nærmere også på andre felter.

Har du

som leser dette betalt bladpengene?

«retts»oppgjørets tilblivelse. Hadde han like iherdig gjort front også mot resultatene hadde han vært bedre faren.

Dette blad leses nå med begjærighet land og strand rundt og går på omgang blant dem, som har fått en mistanke om at ikke alt står riktig til i gamle Norge. Det leses også i fremmede legasjoner, som vel kanskje har fått en liten mistanke.

Begivenhetene i Studenter-samfundet i Trondheim viser at det nytter. Massetoskeskapen er drevet over på defensiven.

«Jeg kan vente» sa Hamsun i retten. Hans ventetid er allerede omme. Det er kanskje noen som også er oppmerksom på at Quislings ventetid i all stillhet allerede er langt fremskreden.

Så kan vi andre så lenge benytte ventetiden til å sette opp veivisere for dem, som før eller senere går iveri med å renske opp i rettsjungelen. Det er derfor vi tar nøye vare på detaljene og kanskje kan komme til å begå noen gjentagelser iblant. Nå vet de det.

*

Vet leseren at Emile Zola ikke skrev sitt «Jeg anklager» som førte til en revisjon av Drefussaken og ga gjenlyd over hele verden, av hensyn til personen Dreyfus, men fordi han ikke ville stå som ansvarsløs og passiv tilskuer til at der i det franske retts-samfund ble begått overlagt justismord — for å redde noen makthavere.

Selvfølgelig nytter det.

Olaf Holm.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN

Telefon 55 61 29 — Oslo

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 37, priv. 87 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstige av jern, maletrapper og heisbare loftstrapper.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke — Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Stavisky-affæren:

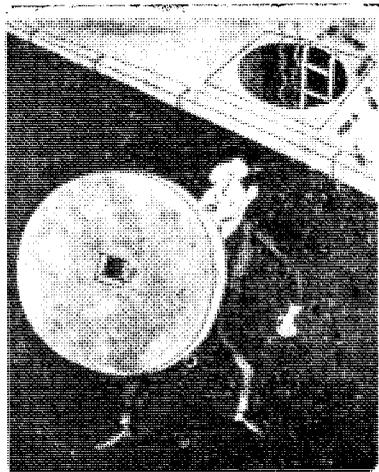
Gaten

Den slø og behendige Camille Chautemps, som var så redd for sin stilling, har forstått hva det dreier seg om denne gang og hvor meget som står på spill. Han har foretatt flere avskjedigelser: en høyere embetsmann ved Sûreté générale har fått sparken og tre politikommissarer har måttet slå følge, og dessuten har en politidirektør fått anmodning om å søke avskjed. Den deputerte, advokat Bonnaure, som var belastet som følge av sitt samarbeid med Stavisky er blitt ekskludert av ministerpresidentens parti. Hans immunitet som deputert er opphevet og der kan altså reises rettssak mot ham. Camille Chautemps er også rede til å ofre justisministeren, som man har gravet fram en gammel sak mot, da han på ulovlig vis hadde visst å skaffe seg betydelige fordeler. Men intet av dette er tilstrekkelig for den opprørte masse.

Det gikk ikke en dag eller en natt mere uten at det var uroligheter i Paris. Om dagen demonstrerte politiske grupper mot den korrupte regjering, om natten benyttet lyssky pakk seg av politiets utmattelse - her ble det slått ut vindusruter og de fremlagte varer stjålet, der ble en omnibuss overhelt med bensin og satt fyr på. Kjøpmennene skalv for sine butikker og mange for sitt liv. Det er tydelig for alle at regjeringen ikke har noen autoritet mere - hele statssammenføyningen ga etter og det så ut som det bare skulle et kraftig støt til for at alt skulle ramle sammen.

26. januar så de spaserende på de store boulevarder ved Operaen. foran Madeleine, et underlig syn: kommunearbeiderne fjerner jerngitterne som gatetrærne er beskyttet med for at de ikke skal tjene demonstrantene til materiale ved barrikadebygging. I stedet for gitteret vikler mennene ståltråd om trestammene. Andre sementer igjen jernlokkene på kloakkene og den underjordiske telefonkabel, slik at de ikke skal bli brukt som kasteskyts. Unge gutter med apacheluer på hodet og hendene i lommen ser på og morer seg - og om ettermiddagen klokken kvart over fem er plassen foran operaen svart av mennesker. Det er tydelig å legge merke til at mengden samler seg i små sammenhengende grupper. Politiet noterer seg at det ikke dreier seg om nysgjerrige mere, men om tropper som er organisert etter en fast plan, og det telefoneres hurtig etter forsterkninger.

De lar ikke vente lenge på seg, for det rår alarmtilstand i kasernene. Sterke avdelinger av Garde Républicaine rykker ut sammen med politiet, og heste-

Chautemps kjemper for jobben som ministerpresident. En fransk karikatur, hvor han bruker et kloakklokk som skjold.

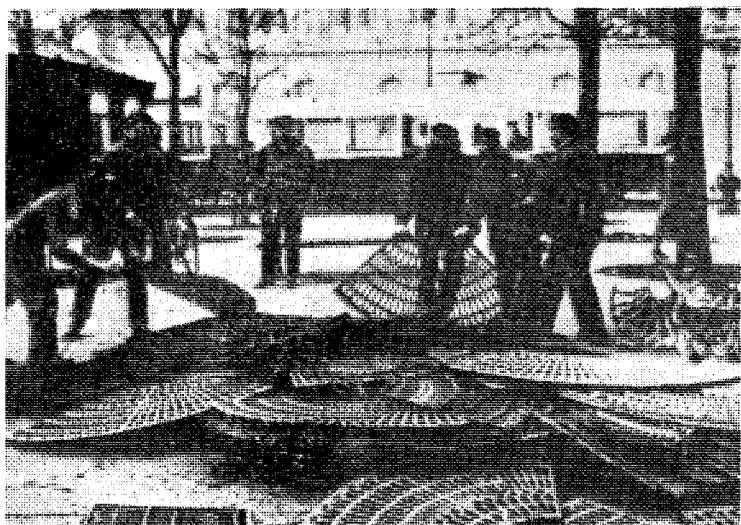
hovene klaprer i asfalten. Blant mengden beveger det seg uniformerte embetsmenn og sivile politifolk. Overalt rasler sjalusiene foran butikkvindueene ned. De forferdede butikkeiere er redd for sine luksuserretninger.

I løpet av en time har mengden presset seg slik sammen at all trafikk på fortauene stopper. Plutselig lyder det høy sang fra marsjerende masser som nærmer seg - et kjempemessig tog av demonstranter i rekker på tyve kommer fra Madeleine henimot Boulevard Kapuzin, og drønende klinger det mellom husveggen:

«La ilden brenne, så vi kan kjenne skyldens bleke ansiktstrekk. Kast dem i flammen alle tilsammen, la ikke en eneste slippe vekk!»

Plutselig blusser det opp en klar flamme på fortauet. Folk skriker opp, men ennå er det bare grønne og røde magnesiumsbomber som antennes. Mens røken av dem drives av vinden opp mot de nakne trekroner, bryter mengden ut i et vilt skrik: «Ned med Chautemps! Ned med hele hans slekt! Ned med de betalte forrædere!»

28. januar 1934, kl. 3 ettermiddag. Vogn etter vogn kjører inn på gårdsplassen i innenriksministeriet ved Beauveauplassen. som bare ligger noen få skritt

En forsiktig byforvaltning. Beskyttelsesgitterne om trærne fjernes for at demonstrantene ikke skal lage barrikader av dem.

fra Elysée, boligen til republikkens president. Ministerpresident og innenriksminister Camille Chautemps har latt ministrene innby til et regjeringmøte. Han er blek i ansiktet da han åpner møtet, for han vet at i denne stund vil hans skjebne bli avgjort. Hvis han må gå, hvis han må nedlegge sitt embete, så vil det den gang ikke være en av de vanlige regjeringsskiftninger. Hvis han ble styrtet i dag, så styrter et helt system sammen. som han er bundet til med sin karriere, ja med hele sin eksistens. Og ikke bare han, men hans bror, hans svoger - ja det kan bli til et sammenbrudd av hele partiet som de alle tilhører. Han har hittil klart seg unnaven slik vending ved å krysse seg frem, men han vet ikke om det vil lykkes ham denne gang, for han har en ubønnhørlig motstander i denne sak, krigsminister Daladier, som i dag vil føre det avgjørende slag mot ham for selv å bli ministerpresident, skjønt de begge to tilhører det sosialradikale parti.

«Mine herrer», begynner herr Camille Chautemps, «jeg skal få meddele at vår kollega, herr Raynaldy har nedlagt sitt hverv som justisminister. Jeg understreker at dette skritt på ingen måte henger sammen med tilfellet Stavisky. Men de bebreidelser en har rettet mot ham i forbindelse med en annen sak som ligger fem år tilbake i tiden, gjorde at han fant det riktig å nedlegge sitt embete. Nå kan han som privatmann ta seg av beskyldningene. Jeg har godtatt hans tilbaketreden etter at jeg gjennom forskjellige samtaler med partiførerne har fått visshet for at denne beslutning vil gjøre det beste inntrykk på kamret. Jeg er også overbevist om at det også vil gjøre inntrykk på den offentlige mening i det hele tatt, den vil av det forstå hvor alvorlig regjeringen mener det med sin utrensning, og jeg mener at vi dermed har gjort alt det som er å gjøre i øyeblikket. Vi kan rolig imøtesette kamrets møte kommende tirsdag. Det er forøvrig også herr

(Forts. s. 2).

TRYGVE ENGEN:

Brev til ein diktar

Tarjei Vesås:

Huset i mørkret

I julehelga har eg sete som trolibunden av boka Dykkar «Huset i mørkret», som eg fekk lagt i hendene julekvellden. Ho har gjeve meg mykje. Ved den er eg vorten kjend i rom som eg ikkje visste var i huset, og med menneskje som eg ikkje trudde var til. Kanskje var dei ikkje til heller, i det verkelege livet. Kanskje er det berre i Dykkar diktarsjel det har levd ein mann som Peter, han med det kvite andletet og dei reine hendinge. Han er i alle fall vanskeleg å tru på for ein som berre har kjent Stein —. Men lat gå.

Om Peter ikkje er til og aldri har vore det, så lever og lyser han i diktarhugen og diktarverket likevel. Der er han røyntleg nok. Men til Peter skal eg kanskje koma tilbake.

De gav meg mykje, Vesås, gjennom boka Dykkar. De er rik, og De har evna til å gje andre av rikdomen dykkar. Likevel —, medan eg las, og endå meir no etterpå, kom det for meg at det var nokre bokar som vanta. Eg sit att med ei kjensle av at det er rom i «huset» som De ikkje kjenner, og menneskje som De aldri kan ha møtt. Kanskje er desse like ukjende for Dykk, som Stig og Peter er nye og ukjende for meg. Og eg grip meg sjølv i å spørre, kva «Huset i mørkret» vel kunne vore, dersom desse uskrevne bolkenene hadde vore med.

Dei menneskje eg saknar, er først og fremst dei verdige motmennene åt Stig og venene hans. De synest å kjenne berre Pilpussaren, Vaktmannen og andre slike stakarskryp. Ja, eg har også råka dei —, og eg har råka frimerkesamlaren, og alle dei sovende bak dei tri dører. Menneskjelege, ja, men nokså ynkvordige. Føraren, Kjemparen og Arbeidmannen synest De derimot ikkje å kjenne.

Og så saknar eg bolken om den lange skyminga. For mørkret fall ikkje over huset på ei natt, medan huset sov! Det var bare skinet frå dei gyllne pilene som gjorde at folk ansa mørkret då. Sjølv mørkret, det hadde sige inn over huset gjennom ei lang skymingstid, bort i mot eit kvart hundreår. Til denne bolken høyrer også soga om mennene med dei kvite maskene — dei som kalla på mørkret og helsa det velkommen etterkvart som det kom dragande fram, dei, som også beintfram prøvde å føra det inn i huset i form av små, runde gyllne stykke. Mot des-

se var det Føraren og venene hans steig fram.

Dei rom som desse siste budde i, var ikkje serleg annarleis enn andre rom i det store huset. Kanskje låg dei jamt over litt friare til, det var ikkje så høge murar som skymte. Dei som budde her, hadde derfor kanskje litt lettere for å merka den aukande skyminga, enn dei som gjekk bak murveggene med kvar sine små taiglys. Folket i desse rom tilbad og elska det store lyset, dei kunde liksom ikkje tenkje seg anna enn at det herlege huset alltid skulle liggje der, bada i strålande lys. Derfor vart dei også gripene av redsle etterkvart som mørkret steig.

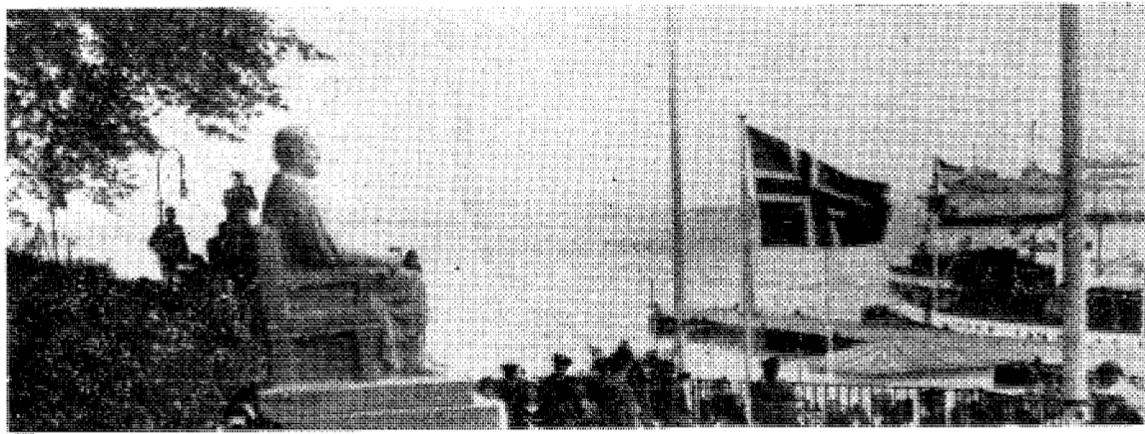
Bland alle i det store huset var det ingen som betre enn Vidkun kjende mørkret og visste kor farleg det var. Han hadde vore nær det og tala med det. Då skyminga tok til å stige, gjekk han rundt og banka på dørene og bad folk halde seg vakne og jage mørkret på flog. Han bad dei vara seg for mennene med maskene, for han visste at dei hadde svarte sjeler. Og han visste, at så snart dei små, gyllne stykka tok til å rulle, så vilde myrkret boble fram or dei og legge seg over huset og sjelene. Men folket lo av han, ein hændande lått, som skar seg frå ende til ende i huset. Det var maskemennene som sette låtten i gang, for dei elska mørkret og påkalla det. Då var det at Vidkun hengde opp den første lysande pila. Dei reiv henne ned og trakka på henne. Og maskemennene sette seg til rette i høgsetet ved midten.

Men også i somme grannehus var det folk som hengde opp lysande piler. Og då folket i det store huset ein morgen vakna og oppdaga det boblende mørkret, så var det fordi det også var komen menn frå eit grannehus, menn med lysande piler på seg. Hadde det vore andre menn, menn utan piler, så vilde dei kanskje aldri oppdaga mørkret.

Då var det Vidkun steig fram og tala. Vend dykk ikkje mot mennene med pilene, sa han, det er ikkje dei som har bore mørkret hit. Mørkret, det var her før, overalt i huset, og i sjelene bak dei kvite maskene. Og vara dykk! Vara dykk! ropte han. For mørkret kan bli større! Sjølv stormørkret er ikkje kome enno, vara dykk for det, ropte han. — Då lo det atter gjennom huset, den skjerande, stygge låtten. Nei høyr på den, sa det, der står han som har kalla mørkret fram! — Ja, folket lydte på det, og trudde på

(Forts. s. 6).

Konrad Sundlo:

Hvorledes Sambandsstatene gikk fra freden til krigen

Under ledelse av Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson, og Franklin Roosevelt

For godt og vel hundre år siden var James Monroe (1758—1831) president i USA og i 1823 kunngjorde han i den såkalte Monroe-doktrin de retningslinjer Statene etter han mening burde følge i sin utenrikspolitikk: Hver innblanning fra europeiske stater side i det amerikanske kontinentets anliggender skulle ansees som en uvennlig handling med U.S.A. mens Statene på sin side ikke skulle blande seg inn i europeiske stater innbyrdes forhold.

Monroe-doktrinen ble imidlertid ikke annet enn teori, for allerede ved århundreskiftet kastet Statene seg lystig opp i en europeisk stats indre anliggender ved å overfalle det militært helt underlegne Spania og ta fra det bl. a. Cuba og Filippinene. En av de mest kjente amerikanske militære sjefer var dengang den senere president Theodore Roosevelt (1855—1919) som skrapte sammen et regiment frivillige ryttere, vesentlig cowboys, og sloss drabelig sammen med dem på Cuba. Han var meget populær, ble valgt til president (1901—1909) og meglet fred mellom Russland og Japan 1905. — Han ble i 1906 tildelt fredsprisen hvilket ikke forhindret ham i å agitere kraftig for at Statene skulle bli med i 1. verdenskrig.

Det var hans ettermann president Woodrow Wilson som fikk til dette. I april 1917 erklærte han centralmakten krig for å «gjenopprette freden» og «trygge demokratietts stilling her i verden!» Han fikk også fredsprisen (1919) og unnskyldningen for dette var, at han kom med sine berømte 14 punkter og planen om et Folkeforbund.

Neste amerikanske fredspresident var Franklin Delano Roosevelt (1882—1945) der tiltrådte som president 4. 3. 1933 og satt i stillingen

til sin død. Han rakk riktig nok ikke å få noen fredspris, men han kjempe slik for fredens sak at han stilte Theodore og Woodrow helt i skyggen. For han ofret 24 krigsskib (derav 10 senket), 177 fly og 4575 mann døde og sårede for å få sin nasjon med i siste verdenskrig.

Dette er en stiv beskyldning, men at den er sann fremgår tydelig av den norske presse som bevarer en hårdnakket taushet om tragedien i Pearl Harbour 7. desember 1941 da japanerne helt uventet overfalt den amerikanske Stillehavsflyte, hvis sjef ikke ante noen ting fordi han planmessig var holdt utenfor det hele!

Sjefen het admiral Kimmel og sammen med sjefen for landstridskreftene, general Short ble han av et forferdet og rasende amerikansk folk beskyldt for uduelighet og landsforræderi helt til hendelsesforløpet var blitt klarlagt, bl. a. gjennom rettsak.

Dessuten har admiralen utgitt en bok, «Admiral Kimmels Story» hvor han gir grei beskjed om hva som hendte. Han begynner således med å si at det japanske angrepet var det barske svaret på utenriksminister Cordell Hulls ultimatum av 26. november til Japan. Og han nevner i denne forbindelse en bemerkning den britiske forsyningsminister Oliver Lyttleton kom med 20. juni 1944: «Amerika utfordret Japan i en slik grad at japanerne var nødt til å angripe Pearl Harbour». Og U.S.A.s krigsminister Stimson skal ha sagt: «Spørsmålet var hvorledes vi skulle manøvrere japanerne til å løse det første skudd uten altfor stor skade for oss selv. En meget vanskelig oppgave».

Admiral Kimmel: «Det er unødvendig å si at hverken general Short eller jeg hadde noen klar forståelse av

den kjennsgjerning at Roosevelt - administrasjonen fulgte en kurs som gjorde krig med Japan unngåelig».

Og videre: «Man sørget for ikke å sende oss de oppsnappede japanske telgrammer som meget detaljert fortalte om hvert skritt japanerne foretok seg».

«I de tre måneder som gikk forut for angrepet på vår flåte fikk Washington et veld av livsviktige underretninger som ikke ble videregitt til de militære sjefer på Hawaii. De opplysninger som ble mottatt de siste 10 dager før angrepet viste tydelig at flåten i Pearl Harbour var Japans mål. Men ikke et eneste advarende ord, ikke en eneste opplysning ble sendt til de militære sjefer på Hawaii».

Admiralen går nærmere inn på det deschifferte telegram generalstabssjefen, general Marshall, fikk få timer før japanerne kom og som anga det nøyaktige tidspunkt for angrepet. Generalen satte ikke himmel og jord i bevegelse for å få varslet Stillehavsflyten. Han beordret derimot telegrammet videreeksperert til Hawaii som ordinært telegram og han gjorde heller ikke bruk av den direkte telefonforbindelse han hadde med hovedkvarteret på Hawaii! Det er ikke noe rart i at admiral Kimmel setter utroptegn etter denne opplysningen.

Det var ikke en enkelt underordnet som sviktet. Det var hele den militære overledelse i Washington som ikke gjorde sin plikt, fordi den hadde mottatt visse direktiver fra Roosevelt som hadde sin plan klar. Således ble admiral Kimmel — helt uventet for ham — beordret til 1. februar 1941 å overta kommandoen over Stillehavsflyten, hvis sjef, admiral Richardson, hadde fått sparken. Richardson hadde nemlig forlangt at Stillehavsflyten skulle flyttes fra Hawaii og inn til Amerikas vestkyst hvor den ikke ville være så utsatt for et japansk overfall. — Men dette passet ikke Roosevelt som ville at flå-

(Forts. s. 7).

Spillet om Norge

Noen betraktninger omkring Sverre Hartmanns bok

En meget spennende og anbefalelsesverdig bok. Det er ikke den forhenværende fullmektig i Landssvikpolitiet som skriver, men historieforskeren, overrettssakfører Sverre Hartmann — som i så lang tid har arbeidet med kildematerialet til den tyske okkupasjons forhistorie og som har drøftet saker og ting med så mange nøkkelpersoner at hans fremstilling er begynt å heve seg — mer og mer — opp på sannhetens plan — bort fra det utgangspunkt som ble dyrket på landssvikavdelingen på Victoria Terrasse — den fanatiske oppgiterte oppfatning av disse ting, som var nødvendig dengang man skulle gjennomføre den store avledningsmanøver som heter rettsoppgjøret i Norge.

Spillet om Norge er skrevet i sammenheng — opplyser Hartmann — med omfattende undersøkelser om årsakene til at Danmark og Norge ble trukket inn i den annen verdenskrig. Det er lyktes ham å samle inn et svært stoff — som han serverer på en lettest og tiltalende måte, fordomsfritt og ikke sjelden humørfyllt — et stoff om det militære forberedelsesarbeid innen de tyske staber.

En rekke av hovedaktørene har levert bidrag, ofte åpent og uforbeholdent. Særlig har forfatteren hatt inngående samtaler med General Erich Buschenhagen, von Falkenhorsts tidligere generalstabssjef, som først i 1955 vendte tilbake til Vest-Tyskland etter 11 års russisk krigsfangenskap, med oberstløytnant Erik Pruck, den fhv. sjef for «Abwehrstelle Norwegen», og med oberstløytnant Berthold Bencke som daværende leder av «K. O. Norwegen», senere

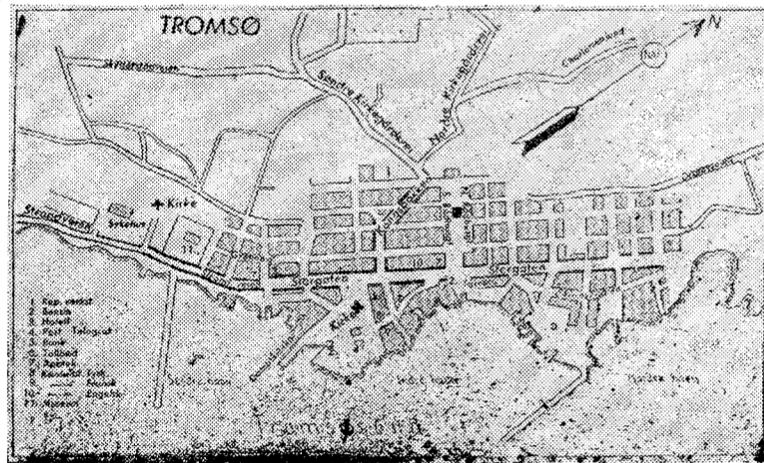
Falkenhorsts stabsjef, dav. oberst Burschenhagen, som er en av Hartmanns hovedkilder.

leder av etterretningsavdelingen ved «Abwehrstelle Norwegen».

Det faller utenfor Sverre Hartmanns fremstilling å komme nærmere inn på den spionasje som andre stater drev i Norge og i Norden.

Når det fortelles om hvordan enkelte av de tyske etterretningsoffiserer ble sikret en beskyttet status i diplomatisk forkledning, er det bare rett og riktig å tilføye at de fleste stormakter lar sine «intelligence officers» operere i ly av legasjonens og ambassadens immunitetsrettigheter som «assisterende attasjéer», kanskje oftest i kulturens tjeneste!

Tidligere stortingspresident C. J. Hambro skrev sommeren 1940 en propagandabok med henblikk på det amerikanske publikum i krigstid, og som en motvekt mot Leland Stoves reportasjer om det norske folks likegyldighet og sterkt samarbeidende innstilling overfor tyskerne etter 9. april. Disse Stoves skildringer for det amerikanske publikum blekket jo ganske (Forts. s. 6).

Kartutsnitt over Tromsø med havn, fra «Hvem - hva - hvor?», side 160.

Spillet om Norge

(Forts. fra s. 5).

godt sannheten og var et tordenslag for emigrantene hvis smarteste opinionsfabrikant just Hambro var. Han skriver nedenstående i bokens norske utgave «De første måneder» som utkom her i 1945. Man spør seg selv hvorfor utgivelsen da. Hambro erkjenner selv at boken er upålitelig!

« - - - men det gjorde et enda mer overveldende inntrykk på det norske folk da det gikk uimotståelig klart opp for det at tyske venner gjennom år hadde utarbeidet de mest detaljerte planer for å gjøre innfall i deres land og baketter gi det slavekår. At turister og utsultede barn som var hilst velkommen i Norge, hadde vært agenter med en hemmelig misjon, at de hadde lært seg norsk, at de hadde studert norske institusjoner oppsatt på bare én ting: å bruke all tillit som ble vist dem til å bane veien for erobringen av Norge og opprettelsen av et tysk styre i landet».

Hartmann tar dette skrivet pent av dage idet han skriver:

«Det har vært og er fremdeles en alminnelig utbredt oppfatning at tyske spioner og agenter i løpet av år samlet inn opplysninger om Norge, tegnet karter av militære anlegg slik at vårt land lå som en åpen billedbok for dem som forberedte invasjonen. Ikke bare menigmann hadde dette syn. Selv landets ledende menn så slik på saken. Og det var ikke underlig. Det militært sett mesterlige angrep rammet og lammet som et lyn fra klar himmel. Det måtte skyldes langvarige forberedelser».

De som var skyldige i Norges svake innsats og forbedelse var selv interessert at slike usannheter ble kolportert!

Så kommer Hartmann med en særlig dagsaktuell bemerkning:

«Hambros skildring gir sannsynligvis et sannere bilde av den nåværende internasjonale situasjon. Spionasjen i dag foregår med en helt annen intensitet, i en langt større målestokk og mer raffinert enn den gang».

Hartmann skriver at den tyske militære etterretningstjeneste var i liten utstrekning rettet mot Norge. Den tyske legasjon i Oslo holdt utenriksministeriet og de andre interesserte myndigheter i Berlin løpende underrettet om situasjonen i Norge ved å utnytte legale kanaler og kilder, i første rekke ved å følge med i norsk presse og sende inn representative utklipp av artikler, intervjuer og bekjentgjørelser, stortings-

dokumenter. Ifølge disse mente tyskerne natten til 9. april at forseringen av Ofotfjorden inn til Narvik kunne hindres av et norsk fort som ifølge Stort.dok. skulle være anlagt der! En detasjert avdeling ble øvet i ukevis på å overmanne denne hindring. Da tyske soldater mørke natten maset seg iland på vedkommende holme møtte øyet imidlertid bare sne . . .

Erobringen av Norge skjedde i høyeste grad improvisert. En annen gang om noe skulle hende, vil forberedelsene sikkert være ganske annerledes grundige og systematiske, 1940 lyktes invasjonen, fordi landets lovlige myndigheter hadde lagt landet åpent for invasjonen. Invasjonen var provosert av vestmaktene som la Norge ut som åte for tyskerne. Samtidig hullet man nordmennene i søvn med foregivende av at hjelp — straks og tilstrekkelig — mot tyskerne ville bli sendt. Kommanderende general Laake visste bedre. Derfor fant han forsvar meningsløst.

Man vet nå at den meget slett utstyrte polsk-britisk-franske ekspedisjonsstyrke til Norge ingen annen hensikt hadde enn å få tyskerne til å gå på limpinnen og gi seg ut på denne manøver som skulle engasjere så store styrker som mulig på et i ordets egentlige forstand krigsteater, hvor det ikke var meningen at avgjørelsen skulle falle! Hitler ble lurt til det skritt ved at man puttet i tyskerne opplysninger, som de trodde skyldtes eget geniale etterretningsarbeid!

«Krigen i Norge» og den derpå følgende motstandskamp er i meget av legendarisk type. Mange er blitt nasjonal- og militærhelgener på den. Hambro skriver meget kynisk på side 9 i «De første måneder»:

. . . «Hva angår de kapitler i denne bok som behandler krigen i Norge, er de helt skjematisk og tas alene med her som en illustrasjon av hva vi i 1940 utenfor Norge visste og ikke visste, og hvorledes vi dengang var nødt til å skildre begivenhetene. Vi gjorde det i fullkommen god tro. Men adskillig av det som ble talt og skrevet på grunnlag av de meldinger vi fikk fra Norge, har senere vist seg å være av legendarisk art».

Abwehr fikk ikke lov til å drive etterretningstjeneste i England.

Hartmann gir mange fantastiske opplysninger som må falle de av norsk presse og norske skolebøkhistorikere av typen Midgaard tungt for brystet.

Han skriver således på side

49:

I årene etter maktovertagelsen hadde Abwehr ikke fått lov til å drive etterretningstjeneste i Storbritannia. Først i 1936, noenlunde samtidig med innmarsjen i den demilitariserte sone i Rhinland, ble det jenkett litt på restriksjonen. Men det var fremdeles forbudt å sende hemmelige agenter over kanalen. Dette oppsiktsvekkende standpunkt kan bare forklares ved Hitlers innstilling til Storbritannia og ønsket om å komme til en minnelig ordning med en deling av interessesfærene.

Aftenpostens oppslagsbok: Hvem, hva, hvor, 1940!

— «Men ofte blir etterretningsoffiserene henvist til improvisasjon. Og i det daglige arbeid er det om å gjøre å bygge opp den størst mulige helhet, den best mulige mosaikk, bit for bit. Erfaringen viser at det er den enkleste metode som fører lengst. Opplysningene ligger ofte så å si for hånden. De møter dem som er underveis, bare de har evnen til å se og registrere.

Særlig viktig var det selvfølgelig å få tak i gode skisser og kart over havneanleggene. Og Pruck var i så henseende uhyre heldig. For en ikke ubetydelig del av det materiale han trengte fant han samlet og innbundet, endog til meget fordelaktig pris. Det skjedde på følgende måte. En dag han gjorde sitt vanlige innkjøp av tyske og norske aviser i Narvesens kiosk ved Stortinget, fikk han øye på oppslagsboken «Hvem — hva — hvor?». En kort gjennombladning og Pruck var kjøper. Boken viste seg å være aldeles utmerket. Hver eneste norsk by av noenlunde størrelsesorden var beskrevet med nydelige skisser av havneanleggene.

«Hvem — hva — hvor?» gikk direkte til Berlin. Men dessuten kunne man supplere boken med glimrede fotos — ja gjerne som et ledd i sin korrespondanse om man det måtte ønske. I nær sagt hvilken som helst papirhandel, kiosk eller bokhandel kunne man finne de skjønneste prospektkort med skarpe flyfotos. En særlig forkjærlighet var lagt på å fotografere havneanleggene.

Mye godt i telefonkatalogene.

Hartmann: Der majoren (Erich Pruck) satt på Misjonshotellet (i Oslo) de første par dagene i Norge benyttet han anledningen til å bla i telefonkatalogen, og fant under «militære telefoner» et veld av interessante opplysninger og adresser. Han gikk ut fra at det samme måtte være tilfelle for landet utenfor Oslo. Følgelig ba han Opitz om å skaffe telefonbøkene for viktige byer og distrikter. Pruck hadde fått skrivhjelp med fra Tysk-

Brev til ein diktar

(Forts. fra s. 4).

det, for det kom frå dei med maskene. Og dermed tok Stig og mennene hans til å bore. Men Vidkun gjekk inn og stelte seg opp i midten, med den opne bringa mot pilodane åt grannefolket, og ryggen udekt mot knivane og knappenålne som hans egne var væpna med. Når han stod der, kunde han berge ein og annan av dei som for vill i mørkret. Og han kunde gje arbeidsmannen Yrjan dei ordene han måtte ha, og den stønad han trong til.

Så kalla han på kjemparen Odd. Du er ung, sa han, du har krafta og modet. Gå ut av huset du, og strid mot mørkret der det kjem frå! — Og Odd gjekk. Han også hadde sett mørkret vekse opp kring huset og sjelene, han hata det og ottast for det. Han hadde ikkje stor von om å koma levande heim frå striden. Men han gjekk likevel. Han hadde lydd til koret, det same som Henrik seinare lydte på. Når dei sovande borna vakna, skulde huset ligge i fullt lys. Kva gjorde det så om Odd sjølv måtte gå under i striden mot mørkret?

Han gjekk under. Vart skoten ned i ærleg strid der ute. Også Vidkun gjekk under. Vart stukken ned av sine egne etter at Midten var fäl- len. Også dei to er med der, bland dei som Peter gjekk til møtes med.

— Men han som eg kjende best, var arbeidsmannen Yrjan. Han var overalt, i kontoret og fabrikk, på åkeren og i butikken, i kyrkja og i ordensmakta. Også han bar pila — eller fekk henne fest på seg av dei i mørkegangane. Han som alle andre høyrde det brast i huset. Han hadde berre ikkje tid til å hefte seg ved det. Han hadde viktige ærend å gå. Han arbeidde ofte hardare enn det kreftene tolde. Ikkje som Fri- merkesamlaren, men som den plikttru familiefaren. Folket skulle leve, også medan huset låg i mørkret. Liksom Stig harmast han på dei som sov! «Hvem kan sove når Guds

land. Og etter majorens direktiver tok hun de nødvendige utdrag og data om divisjons-, regiments- og forsyningsstaber, militære lagre osv. Dette sparte meget, og ga et glimrende systematisk utgangspunkt for arbeidet i marken . . .

Hartmanns bok er et fremragende arbeid, gjennomdokumentert og bygget på et nitid granskingsarbeid og allikevel lettlest og spennende.

Var den norske overvåkingstjeneste som sto i det nøytrale Norges tjeneste bare innsatt mot Tyskland og ikke mot England? A. L.

finger skriver henover jordens tavle», siterte han. Men han harmast også på Stein. For av mennene hans Stig var det berre Stein han kjende. Korleis kunde han ha samvett til å gjera det han gjorde? Kunde ein spreie det mindre mørkret ved hjelp av eit større? Var det ikkje sjølv stormørkret Stein heldt på å kalle fram med sine gjeringar?

Derfor var det Yrjan og Odd fylgde pilene — Vidkun's piler —, dei som ikkje peika inn mot midten av mørkret, men inn til lyskjeldene i folket sjølv. Det var dit dei måtte peika. For Vidkun og venene hans, dei verdige motmennene åt Stig, dei var inst inne av same slag som han. Derfor er det også ennå von. Og vona ligg i dette at Yrjan og Henrik kan finne kvarandre og gje kvarandre handslag. Ikkje som syndar og skriftefar, men som tapar og vinnar. To likemenn av ånd. To villfarne. To som ikkje trudde seg til å måtte det sterkaste våpen som finst, og berre det.

Så nå må ord om Stig, Peter og Stein. Stig er vel verkeleg, — for det om ikkje eg har kjend han, og trudd han var til. Men Peter? Nei, han kan ikkje vera eit levande menneskje. Ikkje nok menneskje kunde sett Frida og Frans i augo etter det som hadde hendt før. Augo vilde stempla han som mordar — som han også var, trass i det kvite andletet. Var Odd og Vidkun også mordarar? Kanskje. Men dei bar i alle fall sine våpen synlege. Såpass mykje betre var dei. — No, Frans og Frida var born av den stakars Pilpussaren. Kanskje gjer det ein liten skilnad? Men tenk om det var Yrjan eller Odd han hadde teke av dage? Deira born kunne ingen Peter møtt.

Men kven var det som køyrde vogna den gongen Yrjan i sin tur vart henta inn til midten? Det var ikkje Peter, og ikkje Henrik heller. Det var Stein. Han kjenner eg. Kvar sit han i dag?

— Ja, dette var hovudinnhaldet av dei bøkane som Tarjei Vesås ikkje skreiv. «Huset i mørkret» vart berre vigd til Stigs minne. Kven skal så skrive boka til Vidkun's minne? Ho kjem nok ein gong. Men enno har vi vel ikkje mannen som kan skrive henne. Og sjølv om mannen er her, så tør han ikkje stige fram. For auger fylgjer han frå mørke smog — endå. Og om han steig fram, så vilde ingen Gyldendal stå til te- nest for han.

Nett så lyst er det i huset i dag. Ikkje meir.

Trygve Engen.

NESTE KORSVEI

(Forts. fra s. 1).

kappe som banker på våre dørrer.

*

Det er et møte med den russiske knappstøper som vårt folk later til over hodet ikke å ha vært oppmerksom på, tiltross for at vi dengang var nærmere undergangen enn noensinne. Det dreier seg om et møte som var av avgjørende betydning for den holdning en rekke patrioter i dette land inntok.

La oss gjenkalle i erindringen de skjebnesvangre dage, da en hel verden — Norge innbefattet — holdt pusten et øyeblikk i skrekklagen ettertanke over de nyheter som kom fra Berlin og fra Moskva om avtalen mellom Hitler og Stalin. Nå, hos det store og alminnelige og utenrikspolitisk sett helt umodne norske folk varte ikke ettertanken særlig lenge. Vi var mere opp-tatt av den lille episode som knyttet seg til avtalen — det russiske angrep på Finland — enn hva denne avtale i virkeligheten betød for vårt eget land.

Særlig alvorlig måtte situasjonen fortone seg for de få virkelige Russlandskjennere vi hadde i dette land, blant dem naturligvis i første rekke Vidkun Quisling. Hvor langt gikk avtalen? I hvilke områder hadde Hitler måttet gi de røde fri hender for å sikre seg mot en tofrontkrig? Var den nordlige del av Norge kommet i samme stilling som østområdene i Polen, de baltiske stater og Finland?

Det var faktisk en nasjonal katastrofe vi sto foran i de siste måneder av 1939 og de første måneder av det skjebnesvangre år 1940. Hvert barn måtte faktisk forstå at Polens skjebne også kunne bli vår og at vi sto i fare for å bli delt i to.

Desto mere skjebnesvangert var det spill våre styremakter helt fra toppen av drev med England og dets tåpelige gloireberuste allierte Frankrike. Så meget måtte stå klart for alle, at hvis disse to makter fikk sin vilje med Norge og fikk drevet det inn i krigen, så kunne vi også være så å si skrāsikre på at Sovjet-Russland benyttet anledningen til å sikre seg sin del av byttet. Og den som har fulgt Englands skjendige og troløse politikk opp gjennom historien, måtte også være klar over at i en slik situasjon sto England rede til å ofre Nord-Norge for ikke å forspille mulighetene for en senere allianse med den røde makt mot Tyskland.

I dag vet vi faktisk at Norge var et flytende område mellom Tyskland og Russland.

Det var ikke truffet noen definitiv avtale. Men vi er også klar over, at nettopp dette gjorde vår stilling så uhyre prekær. Russland satt der som en rovedderkopp og ventet på sitt bytte etter å ha fortært Finnlands motstandskraft.

Hvorledes skulle det ha gått hvis England og Frankrike var kommet før Tyskland til Norge? Hvorledes skulle det gått hvis motstanden i Syd-Norge hadde vart lenger? Det kan være beklemmende for den norske selvfølelse og det norske storhetsvanvid å tenke slik, men det er utvilsomt nødvendig at vi endelig en gang stikker fingeren i jorden og lukter hvor vi er. Det er iallfall nødvendig for dem som håper på å leve videre i et fritt Norge, at ikke alle de som vet noe foretrekker å gå i graven med sin viten.

Det kan i dag ikke være den ringeste tvil om at Tyskland i 1940 ved sitt «overfall» på Norge reddet oss fra den uhyggelige skjebne å bli revet i to av den russiske bjørn. Like sikkert er det at den hjelp fra England som general Ruge satset landets fremtid på, i virkeligheten satte vår nasjonale eksistens på spill. Det er neppe for meget sagt i dag, at det faktisk var den tyske ekspedisjon til Narvik som hindret at russerne snappet Nord-Norge midt for nesen både på Ruge og hans utenlandske hjelpere.

Det er kanskje noen fremdeles som undrer seg over de merkelige betingelser i den norske kapitulasjonsavtalen. Men de var ikke så merkelige når alt kommer til alt — ikke engang så merkelige at Ruge behøver å gå i sin grav med dem. Det skal ikke stor forstand — det være seg militær eller sivil — til for å innse at når de norske tropper i Nord-Norge uten tvingende grunn kapitulerte i juni 1940 etter at engelskmennene hadde reist sin vei, så skyldtes det forståelsen av truslen fra Russland og av at Nord-Norges eneste rednin var at tyskerne kom først til Kirkenes. Det skal heller ikke stor dyp-sindighet til å forstå at når engelskmennene stakk av den gang — under påskudd av den kritiske situasjon — så var den virkelige grunn at den lure rev Churchill ikke ville risikere en konflikt med de røde som begynte å røre på seg opp i nord. Churchill, som selv har erklært at han koldblodig arbeidet på å få Russland som alliert for «demokratiets sak» etter å ha fått det til å bryte med Tyskland tok nok ingen risiko for Nord-Norges skyld.

Kanskje det også fremdeles

Fra freden til krigen

(Forts. fra s. 5).

ten skulle overraskes for å skape krigsstemming i U.S.A. Så admiral Richardson ble forflyttet og admiral Kimmel anbragt i hans sted.

De to presidentene Theodore Roosevelt og Woodrow Wilson fikk som nevnt fredsprisen og det ville nok også Franklin Roosevelt fått hvis han ikke var død under krigen. Jeg hevder dette uten betenkning, da 2 av hans utmerkede medarbeidere har fått prisen. General G. C. Marshall — som undersøkte telegrammet om at «nå kommer japanerne» — og utenriksminister Cordell Hull som førte en slik Øst-Asiapolitikk at japanerne ble nødt til å angripe.

Men om Franklin Roosevelt ikke fikk noen fredspris av det norske folk, fikk han iallfall en pen statue nede ved Skansen, med sol og vakker utsikt. Den store demokrat, fredsforkjemper og statsmann, den største i vår tid skal Trygve Lie ha sagt (!) er blitt behandlet pent av Oslos borgere. Han står øyensynlig høyere i folks bevissthet enn alle tiders mest berømte nordmann, Fridtjof Nansen, som har sin støtte på en betydelig mere beskjeden plass.

Konrad Sundlo.

er noen som husker at Terboven hals over hode pr. fly styrtet avsted til Kirkenes etter den norske kapitulasjon for å plante hakekorset på grensen mot Russland og hindre en russisk besettelse. De husker kanskje også at de norske militære forhandlere gikk med på sette istand flyplassene i Nord-Norge og at de faktisk stilte norske militæravdelinger ved Passvik under tysk kommando — bare med den norske fylkesmann som mellomledd for et syns skyld.

Vel kan en mene at de norske myndigheter, det være seg militære eller sivile, ikke viste stor forstand i disse kritiske dager og at de satte hele vår eksistens som folk på spill, men komplette idioter var de dog ikke. De samarbeidet på dette sene tidspunkt bevisst og veloverveiet med tyskerne for å redde Nord-Norge. Og ære være dem for denne — riktignok noe sene erkjennelse.

*

Også det neste møte med den russiske imperialisme og det russiske ønske om nordnorsk jord er det norske folk først gjort kjent med i den siste tid, ved avsløringene i oberst Balchens og Trygve Lies bøker. Særlig den siste er opplysende, der den fortel-

Argentina brev:

(Forts. fra s. 1).

forøvrig dekker et areal på 10 gatekvartaler i lengden og tre i bredden) hvor de underholdt seg med okkupantene og brakte dem rikelig med mat og drikke. Alle nærliggende forretninger stengte som tegn på samhörighet, og i de tilgrensende avenidaer kjøpte trikkene «okkupert» av hvitkledde skolebarn som sang peronistiske kampsanger av full hals, hvilke vant sterk gjenklang også innenfor det okkuperte etablissements murer. Det fant også sted demonstrasjoner av folkemengden som var forsamlet utenfor, men alt i fredelige former.

Så deklarererte regjeringen altså streiken for illegal revolusjonær, og lørdag 17. januar brøt fem tunge tanks fulgt av 3 000 soldater og politifolk med mitraljøser og tåregassgranater gjennom de tunge jernportene til Lisandro de la Torre og fordrev arbeiderne etter en heftig batalje. Mange arbeidere ble såret og en avgikk ved døden tre dager etter. Få timer etter disse begivenheter befant hele republikken Argentina seg i en generalstreik så total som man ikke har opplevd maken til siden 1919. Selv «de 32» og «de 19» sluttet helhjertet opp om «de 62»s streikeparole, og Argentina var faktisk dødt land for nesten hele uken som kom. Umiddelbart etter generalstreikens innledning ble mange syndikatlokaler ransaket og en mengde arbeiderledere arrestert. Blant de mest fremstående kan nevnes Cardoso som tidligere har vært presentert for dette blads lesere. Framini er i deknning, og av politikere har man igjen sikret seg John Cooke. Man tror at det ble arrestert mer enn 500 personer. Disse ble alle satt om-

ler om hvorledes den sleipe og hensynsløse president Roosevelt forsøkte å presse de norske emigrantmyndigheter til å gi etter for russiske territoriale krav i Nord-Norge. Og på bakgrunn av disse krav, som altså var blitt presentert den norske Londonregjering, må en vel ha lov til å si at dens avtale med de røde om deltagelse i «befrielsen» av Nord-Norge var så skremmende lettsindig at det grenser til en forbrytelse. Spesielt fordi Londonregjeringen burde vite at England i 1942 gjorde det som Hitler dog ikke gjorde i 1939, inngikk en avtale med Stalin som prisga Skandinavia som russisk «intresssfære».

Hva det til syvende og sist var som reddet Nord-Norge i 1945, hva det var som fikk

Forts. s. 2.

bord i marinens krigsskip på havnen. Deretter kom mobliseringen av arbeiderne og militær-intervensjon i seks fagorganisasjoner. — Midt i all denne oppstandelse dro så president Frondizi den 18. på et lenge planlagt besøk til De Forente Stater, hvorfra han først ventes tilbake den 2. februar.

Kommunister som provokatører

En tid i forveien hadde man dessuten tragedien i Corralito i den nordlige provins Salta. Guvernøren og regjeringen i denne provins spiller under dekket med kommunistiske fagforeningsledere for å komme det stedlige autentiske CGT til livs, politiske manøvrer som arbeiderne der er altfor enkle og uopplyste sjeler til å gjennomskue. Den 14. januar fikk således to kommunistiske ledere folkene til å nedlegge arbeidet ved kraftverket og demningen i Corralito og marsjere til arbeidsherrenes administrasjonskontor for å kreve lønns-tilgodehavender. Imidlertid deserterte de to kommunister i god tid før arbeiderne nådde målet, og klokken halv to ble den ennå fredelige manifestasjon møtt av politi som uten videre åpnet gevær- og mitraljøseild. En arbeider ble drept på stedet og 15 alvorlig såret. Politiet unnskyldte seg senere med at de bare hadde skutt etter bakken, men faktum er at de fleste sårede er truffet i hodet og brystet. Videre beskyldte man arbeiderne for å ha kastet dynamittladninger mot politiet først, men provinsens deputertkammers undersøkelseskommissjon har brakt på det rene at dette ikke medfører riktighet og utpeker selve guvernøren som den direkte skyldige bak tragedien. Dette opprørte sinnene i sterk grad over hele landet, og den etterfølgende aksjon ved Lisandro de la Torre i Buenos Aires ble altså dråpen som fikk begeret til å flomme over.

Blodbadet på Cuba

På Cuba fortsetter blodbadet og de smakløse sirkusforestillinger på sportsstadioner og andre friluftsplasser, som man freidig kaller rettsoppgjør med krigsforbrytere. (Den overveiende del av den argentinske presse skriver krigsforbrytere med gåseøyne i denne forbindelse). Bilder fra disse vanvittige «rettssaker» vil bedre enn ord illustrere den cubanske frigjøringsrevolusjons karakter, hvorfor det ikke skal spanderes flere ord på den sak. Den 23. januar, nesten en

Forts. side 8.

NESTE KORSVEI

Forts. fra side 7

de røde til å trekke seg ut av Kirkenesområdet, står ikke helt klart. Det kan være politiske overveielser av høyere orden, det kan ha vært fordøyelsesbesværigheter i de veldige områder som Roosevelt og Churchill hadde åpnet for dem i Europas hjerte, eller det kan ha vært tyskernes systematiske avbrenning av Finnmark som gjorde en fremrykning på dette tidspunkt mindre ønskelig. Det får stå som en av historiens gåter — en ufortjent og uventet gave til det norske folk fra skjebnens side. Sikker er det iallfall som det fremgår av Balchens bok, at de territoriale krav var like sterke og levende i 1945 som dengang Roosevelt forsøkte å fremme dem på et tidligere tidspunkt.

Det er, som en ser ikke så greit dette med patriotisme og fedrelandskjærlighet. Det er ikke så enkelt som i gamle dager med de mere oversiktlige forhold. Var de patrioter som med glede så at Tyskland reddet oss fra den sikre undergang i den russiske omfavnelser? Eller var de patrioter som med livet som innsats prøvet å hindre en slik redning?

Det kan kanskje være hipp som happ. Det var ikke patriotismen det var større forskjell på, men på vidsynet og forstanden. Det kan imidlertid slåes fast at det er betydelig verre å være patriot på tvers av en tåpelig mengdes hysteriske skrik enn å følge den brede strøm av tåpelig undergangsbetonet fedrelandskjærlighet. Og like sikkert kan det slåes fast at de styremakter som drev sitt uhyggelige spill med England i disse landets skjebnetimer ikke kan beskyldes hverken for patriotisme eller forstand.

Og så står vi da foran det neste og antagelig det siste møte med knappstøperen. Og det ser ikke lovende ut for Norges fremtid, som rimelig kan være i et folk som er så opptatt av sin forløyede historieskrivning at det ikke har tid eller kraft tilovers til å beskjeftige seg med fremtiden.

Vår utgangsposisjon er så slett som den kan bli. Denne gang gir vi det ikke engang utseende av å ville være nøytrale. Vi har tatt vårt standpunkt: krig med den russiske bjørn fra første dag det knaller et skudd i øst eller vest. Og da vil Sovjetsamveldet neppe nøle med å gjøre det det nå har forsøkt en rekke ganger. Da vil det heller ikke stå selv-

oppfrende patrioter av Quisling støpning ferdig til å ta på seg skylden og ansvaret for det som må gjøres hvor upopulært det enn er.

Vel. Arbeiderpartiet og Gerhardsen har sammen med de borgerlige partier, som aldri har forstått noesomhelst, valgt NATO. Og det er naturligvis et alternativ. Men det er ikke et alternativ, men en truende og dødelig fare hvis en ikke tar konsekvensene av valget. Og det gjør ikke Arbeiderpartiet. Det har fylt Norge med tomme NATO-flyplasser, som bare betyr fare og ikke sikkerhet så lenge det ikke er noen til å forsvare dem og bruke dem. Det trumfer igjennom at Fornebu utbygges til hovedflyplass for å være sikker på at Oslo blir utslettet i en atomkrig. Det nekter vår hovedallierte Tyskland — den eneste makt som denne gang i likhet med i 1940 kan redde oss — adgang til å få forsyningsbaser og offiserer på norsk område. Det utfordrer den røde atommakt til kamp, men nekter selv å utstyre seg med det eneste mulige forsvar: atomvåpen. Det oppfører seg kortsagt som om hele bunten sto i russisk sold.

Men ikke nok med det. Siden den polske satelittutensriksminister etter russisk ordre sendte ut sin parole om «den militære uttynning» i Europa, tramper herrene i Arbeiderpartiet trofast i sine gamle røde spor. Gerhardsen reiser som en statlig handelsreisende på rundreise til alle røde og halvbrøde avskygger verden rundt. Hvorfor? Hva er det som nå planlegges bak det norske folks rygg igjen?

Naturligvis spiller det norske styres manøvrer ikke så stor rolle under normale forhold. Vi er på forhånd solgt til England og det er dette land som til syvende og sist bestemmer hva vi skal gjøre. Men England er ikke noen pålitelig partner i Norges kalde selvstendighetskamp. England har sine commonwealth-veier, som er ukjente og uforståelige for oss. Det er villig til å uttynne hva som helst — Norge innbefattet — for øyeblikkets fordel. Right or wrong, my country!

Men faren er rykket oss direkte inn på livet etter at Eisenhower-administrasjonen — kanskje under presset av den demokratiske valgseir eller kanskje presset av andre mystiske krefter, hvis mål vi ikke kjenner i øyeblikket — har begynt å smake på dette med uttynning av det militære forsvar i Europa. Ja, det er faktisk fare for mere enn en smak etter Dulles reise Europa rundt for å

INGEN SPARING

Gerhardsen har antydnet muligheten av å innføre tvungen sparing for den overbetalte ungdom — det vil si den som vi kalte for barn i gamle dager — men han slapp tanken igjen som om den skulle være et gloende jern da han merket reaksjonen hos rock and rollerne. Det er jo når alt kommer til alt stemmene han lever av!

LO SOM STREIKEBRYTER

LO har igjen vist hva det står for under den nåværende ledelse. Organisasjonen beskyldes nå direkte for streikebryteri i samarbeid med Arbeidsgiverforeningen i forbindelse med drosjesjåførstreiken. Og så viser det seg påny at for disse folk er alle de gamle slagord bare floskler og munnsvær når det gjelder andre organisasjoner enn de som står tilsluttet LO. Det er jo ikke første gang denne smukke dobbeltmoral demonstreres og LO-folk overtar arbeidet etter streikende kamerater. Konsekvensen må naturligvis til syvende og sist bli at de får svar med samme mynt når LO-folkene kommer i streik — skjønt risikoen for det er vel ikke stor

overtale de gamle forbunds-feller til å gi etter for russisk krav og gjøre det motsatte av det fornuften tilsi-er: å ruste opp Europa slik at vi blir uavhengige både av Krusjtsjover og Dulleser.

Det er grunn til å skrike et varsko nå så høyt og klart som det bare er mulig.

Iallfall må det gjøres klart for det norske folk at her er det bare to muligheter:

Enten å legge alvor i vår vilje til selvheldelse og forsvar ved å ruste virkelig opp sammen med resten av Europa, sammen med den nye europeiske blokk Tyskland-Frankrike. Og om nødvendig la England seile sin egen sjø. Slik at freden ikke bare blir avhengig av en tvilsom atom-balanse, og slik at Europa kan hevde sin kultur og sin selvstendighet.

Eller å gi opp absolutt og totalt, og akseptere den røde russiske dominans. Innbefattet en deling av Norge. Det eneste håp er da at Rest-Norge kanskje kan få en slik halvsatelittstilling som Finnland eller at det i det lange løp vil vise seg at Krusjtsjov er en dårlig bolsjevik, som vil ligge under for europeisk innflytelse. Eller at iallfall hans etterfølgere vil gjøre det, slik at vi ikke ofrer våre barn forgjeves på fredens alter.

Siegfried.

etter at Gerhardsen og LO gjennomførte NS-programmets post om at «streik og lockout forbyes». Riktignok til gagn for fader Gerhardsens vanstyre istedenfor til gagn for Norge.

DEN STORE HETS

Vi meddelte i forrige nummer at redaktøren for det østerrikske blad «Der Trommler» Konrad Windisch er blitt arrestert og at nummer 30 av avisen er blitt beslaglagt. Foranledningen til dette var at bladet brakte en artikkel av den kjente forfatter Hans Venatier som blant annet har skrevet boken «Der Major und die Stiere». Artiklen ble karakterisert som «ny-nazistisk». Det ble også utstedt arrestordre mot Venatier, som imidlertid begikk selvmord før den kunne settes iverk. Han etterlot seg et gripende brev hvori han erklærer seg som blodvitne for renheten i sin bekjennelse.

ANTIKINESISK STEMNING

Det berette om antikinesisk stemning i Moskva og at kineserne blir sjikanert bort fra restauranter og fornøyelseslokaler. Det later til at den alminnelige russer har lite til-

Argentinaabrev:

(Forts. fra s. 7). måned etter seieren dro Fidel Castro — fremdeles skjeggbusse og iført sin møkkete feltuniform fra fjellene — til Venezuela på spesiell invitasjon for å delta i feiringen av et års dagen for Peres Jimenez fall, men her skjer det merkelige at få av vertene viser seg å være til stede. Presidente electo Romulo Betancourt befant seg således på en godwill-tur i det indre av landet og vendte ikke tilbake før den 25. Av regjeringsjuntaens 5 medlemmer kunne Castro bare treffe 2. En av juntaens medlemmer var ikke til stede på sitt kontor, og tre andre hadde reist til Ecuador. Lørdag den 24. ble et fjernsynsprogram og en pressekonferanse som Castro skulle ha tatt del i avlyst uten noen som helst forklaring. Er alt dette bare et tilfeldig sammentreff, eller kan det ha noe å gjøre med den kjennsgjerning at Venezuela er et av de land som gjentagne ganger har bedt inntrengende om at henrettelsene på Cuba må opphøre? Eller synes man kanskje at det er på tide at Castro barberer seg, tar et bad og bytter skjorte når han skal på statsbesøk?

S.

overs for kinesernes ytterliggående kommunisme. De har visst nok med sin egen form!

TIBET I OPPRØR

Den antikommunistiske revolte i Tibet har utviklet seg fra mindre gatekamper til en omfattende reising mot den kinesiske okkupasjon. Tibet-nerne har slått ihjel titusener av kommunister og sprengt i luften bruer, veier og flyplasser. Selv er deres nød stor. De mangler mat, legemidler og ammunisjon. Lederne har derfor rettet en appell til alle folk og hevder at bare en liten hjelpeleveranse av våpen og forråd vil sette dem istand til å jage vekk okkupantene, hvis kampkraft og moral karakteriseres som liten.

SITAT

«Mens vi engelskmenn lytter til feltmarskalk Montgomery når han skildrer hvormery når han skildrer hvorledes vi vant slaget ved Alamein, så er tyskerne igjen i Egypt og vi engelskmenn sjaltet ut av de egyptisk forretninger. Den tyske industri erobrer våre gamle markeder i Det nære Østen». (Den engelske Labour-representant Emrys Hughes).

NASSER OG TYSKERNE

Nasser er imidlertid ikke så begeistret for Adenauers Tyskland — blant annet fordi han mener at Vest-Tyskland med sine betalinger til Israel er med på å støtte opp under denne krigerske stat som setter freden i Midt-Østen i fare. Et utvalg av tyske fjernsynsfolk som har oppholdt seg i Kairo i tre uker fordi de var til-sagt et fjernsynsintervju med president Nasser har nå måttet reise igjen med uforrettet sak. Så det later til at Nasser er like ilde som vårt hjemlige Dagblad når det gjelder tyskere.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser

Kr. 25,- pr. år, kr. 12.50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29.00 pr. år, kr. 14.50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33.00 pr. år, kr. 16.50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35.00 pr. år, kr. 17.50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgironr. 16430.

Utgiver A/L Folk og Land
Sambandstrykkeriet

Oslo